

Jutjar els sentiments

- Si ens limitéssim al significat de 'nació', no hi hauria d'haver problema per definir així Catalunya

GUILLERMO FERNÁNDEZ VARA*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 4.12.09

Crec que no sóc sospitós de cap altra cosa que d'haver defensat amb absolut convenciment, i ho continuaré fent, que el dret a la salut o a l'educació, entre altres, que tenen un extremeny, un gallec, un basc o un català no el tenen per aquesta condició, sinó per ser espanyols, ja que és la Constitució la que els el reconeix, estigui o no estigui recollit als diferents estatuts d'autonomia, així com que els que tributen són els ciutadans i no els territoris, o que les balances fiscals són falses des del moment en què una empresa pot tenir el seu centre productiu en una comunitat autònoma i el domicili fiscal en una altra.

Però m'agradaria donar la meva opinió sobre una part del debat obert en el conjunt de la societat en ocasió de la pròxima sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut de Catalunya, des del respecte i la lleialtat institucional a què estic obligat per la meva condició de president de la comunitat autònoma d'Extremadura. I no només perquè crec que no s'ha d'oblidar que no és una llei orgànica més, sinó la conseqüència d'un llarg camí legislatiu, des del Parlament autonòmic fins al Congrés i el Senat, i després sotmesa a un referèndum.

POT SER que estiguem esperant que el Tribunal Constitucional solucioni una cosa que en cap cas un tribunal, sigui quin sigui, pot solucionar. I em refereixo a un sentiment d'una majoria dels catalans. Crec que conec

bastant bé Catalunya i els catalans, entre altres coses perquè molts també són extremenys, una doble condició que fa també especial la manera d'entendre la seva realitat. Uns quants se senten només espanyols, alguns, només catalans, i una gran majoria, catalans i espanyols. Segurament, si el preàmbul o el text de l'Estatut parlessin de com senten i se senten, dels sentiments profundament arrelats i no de si s'és o no s'és, ningú podria jutjar-ho o interpretar-ho, perquè ningú té capacitat per fer-ho. I si anéssim al diccionari de la Real Academia Española de la llengua, trobaríem la solució a un debat tan complex. Els animo a fer-ho.

De la mateixa manera que la paraula *poble* té diferents accepcions, i és tan poble el lloc, la ciutat i la vila on vivim com també el conjunt de persones d'un lloc, regió o país, o un país amb Govern independent, i ningú s'estranya que l'utilitzem amb tota la riquesa de les diferents expressions, la paraula *nació* té diferents definicions, des del conjunt dels habitants d'un país regit per un mateix Govern, fins al conjunt de persones d'un mateix origen i que generalment parlen un mateix idioma i tenen una tradició comuna.

¿Hi ha lloc en la definició per al sentiment que Catalunya pot ser una nació dins d'una nació més gran que és Espanya? Si ens limitéssim al significat que la paraula té, no hauria de ser cap problema per a ningú. O, dit d'una altra manera, el diccionari ens podria resoldre allò que s'està demanant al Tribunal Constitucional que faci.

Per una altra part, hi ha una cosa que alguna vegada hauríem d'aclarir. ¿Què va significar la inclusió dels termes *nacionalitats* i *regions* a l'article 2 de la Constitució? Si es volia expressar que només hi havia regions,

¿per què s'havia d'incloure al costat d'aquesta paraula, amb una conjunció copulativa, la de *nacionalitats*? ¿I què significa *nacionalitat*? Aquí també el diccionari ens dóna la resposta adequada. Pot significar diverses coses.

Al final i al principi, del que es tractava al pacte constitucional era que tots els pobles d'Espanya es poguessin veure i trobar a l'Espanya de les Autonomies, i sentir-s'hi reflectits i part del tot. És, com deia al principi, no tant un problema de jutjar la història, sinó els sentiments de la gent.

Faríem bé tots, i encara més els que tenim alguna responsabilitat, de fer un esforç per entendre'ns, per a la qual cosa hauríem de posar tot l'èmfasi, també ara, a utilitzar la força de la paraula i de les paraules.

Les paraules van néixer per comunicar, per entendre i unir; el seu sentit no pot ser mai restrictiu, sobretot si és amb paraules que hem de buscar la inclusió i no l'exclusió. ¿Quantes vegades les utilitzem amb significats diferents segons el context en què es pronuncien?

Una gran majoria dels ciutadans de Catalunya se senten catalans i espanyols. No s'ha inventat encara l'aparell de mesurar els sentiments per saber fins on i com. Siguem capaços d'entendre-ho. I hem de tenir clar que els sentiments no atorguen més ni menys drets o deures, però signifiquen molt per a qui en té. I, després, a acatar les sentències, base de l'Estat de dret que ens hem donat.

*Secretari general del PSOE d'Extremadura i president de la Junta d'Extremadura